

Nieuwe en aanstaande wijzigingen fiscale faciliteiten BOR

Op het gebied van de fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten zijn er per 1 januari 2025 en 1 januari 2026 meerdere wijzigingen. Deze wijzigingen zijn het gevolg van de 'Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024' (Wafb 2024) en de 'Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2025' (Wafb 2025). Verder is de inwerkingtreding van de, bij amendement 11 Wafb 2024 aangenomen, maatregelen voor kleine verwaterde belangen in familiebedrijven uitgesteld. Dat geldt ook voor de beperking tot 5% gewone aandelen, ook als gevolg van een amendement 11 maar nu bij Wafb 2025. Van die maatregelen is de ingangsdatum op dit moment dus nog onbekend.

Mr. E.L.A. Verhoeven en mr. G.G.R. van Steenberghe
Emma Verhoeven en Gerben van Steenberghe zijn werkzaam bij de Belastingdienst, Team Zeer Vermogende Personen. Dit artikel schreven zij op persoonlijke titel.

De inzet van fiscale faciliteiten voor bedrijfsopvolgingen zijn de afgelopen periode veelvuldig onderwerp van gesprek geweest.¹ Al enige tijd geleden, maar één van de doelstellingen van het kabinet Rutte IV was om de continuïteit van familiebedrijven te ondersteunen waarbij de (reële) bedrijfsopvolging in dat kader eenvoudiger en rechtvaardiger diende plaats te vinden. Ook werd in dit licht ten doel gesteld dat oneigenlijk gebruik van de fiscale regelingen in het kader van bedrijfsopvolging moest worden tegengegaan.² Daarbij werd aangekondigd dat onderzoek zou gaan worden op welke manier de regeling verbeterd kon worden om bovenbeschreven doelstelling te behalen.³

Tevens heeft het Centraal Planbureau (CPB) een evaluatieonderzoek verricht gericht op de fiscale regelingen die zien op de bedrijfsopvolging en haar resultaten. Dit onderzoek is op 25 mei 2022 met de Tweede Kamer gedeeld (hierna CPB-rapport Bedrijfsopvolging).⁴ De evaluatie ziet met name op de bedrijfsopvolgingsregeling in de schenk- en erfbelasting (BOR) en op de doorschuifregeling aanmerkelijk belang (DSR ab), omdat deze twee regelingen zowel de grootste maatschappelijke impact als het grootste financiële belang met zich meebrengen.⁵

In antwoord op dit onderzoek heeft het kabinet op 9 december 2022 een reactie naar de Tweede Kamer

gestuurd en een vervolgonderzoek verricht.^{6,7} Hieruit volgden acht maatregelen die zijn opgenomen in het wetsvoorstel 'Wafb 2024'⁸, dat was opgenomen in het Belastingplan 2024 en per 1 januari 2024 en 1 januari 2025 – grotendeels – in werking is getreden.

In dit artikel bespreken wij de maatregelen met ingangsdatum 1 januari 2025 op hoofdlijnen. Tevens geven wij een korte inblik op de in december 2025 aangenomen wet 'Wafb 2025'⁹, waarin drie maatregelen zijn opgenomen met ingangsdatum 1 januari 2026. Ten slotte blikken wij vooruit op het bij de Wafb 2024 aangenomen amendement Van Dijk/Erkens in het kader van de BOR en de DSR ab. De daarop gebaseerde wetgeving is nog niet in werking getreden vanwege het mogelijke risico op staatssteun. Als gevolg van ook weer een aangenomen amendement¹⁰ is geregeld dat deze maatregelen gelijktijdig zullen worden ingevoerd met de maatregel dat enkel normale aandelen kwalificeren.

Maatregelen met ingangsdatum 1 januari 2025

Vrijstellingspercentage en effectieve tarief BOR

Het vrijstellingspercentage van de BOR bedraagt per 1 januari 2025 100% van de goingconcernwaarde van de onderneming tot € 1.500.000 (2024: € 1.325.253). Voor zover de goingconcernwaarde van de onderneming

uitkomt boven de € 1.500.000 geldt een vrijstellingspercentage van 75% (2024: 83%).¹¹ Hierdoor stijgt het effectieve tarief voor ondernemingsvermogen waarvoor gebruik wordt gemaakt van de BOR boven € 1.500.000 van 3,4% naar 6%.

Wijziging termijn van de voortzettingseis

In de Wafb 2025 is, de voortzettingseis verkort van vijf jaar naar drie jaar voor verkrijgingen vanaf 1 januari 2025. Per 1 januari 2026 wordt de voortzettingseis, evenals de bezitseis, inhoudelijk versoepeld. Hier gaan wij later verder op in.

Beperking BOR en DSR ab bij keuzevermogen

De BOR en de DSR ab zijn in beginsel enkel van toepassing op ondernemingsvermogen. Of daarvan sprake is, wordt in beginsel bepaald aan de hand van de vermogensetiketteringsregels die gelden voor IB-ondernemingen. Tot 1 januari 2025 was het kort gezegd steeds mogelijk dat sprake was van ondernemingsvermogen, terwijl dit vermogen mede voor privédoeleinden (van de IB-ondernemer of aandeelhouder) werd gebruikt. Aansluitend bij de gestelde doelstelling om de BOR en de DSR ab meer rechtvaardig te maken, kwalificeert keuzevermogen vanaf 1 januari 2025 alleen nog als ondernemingsvermogen voor de BOR en de DSR voor zover dit vermogen daadwerkelijk binnen de onderneming wordt gebruikt.¹²

Deze regeling geldt alleen voor afzonderlijke vermogensbestanddelen met een waarde van minimaal € 100.000 en een zakelijk gebruik van minder dan 90% op het moment van schenking of vererving van de onderneming. Indien de waarde van het vermogensbestanddeel lager is dan € 100.000 of het zakelijk gebruik

Tot 1 januari 2025 was het kort gezegd steeds mogelijk dat sprake was van ondernemingsvermogen, terwijl dit vermogen mede voor privédoeleinden werd gebruikt.

meer dan 90% bedraagt, heeft dit tot gevolg dat het vermogensbestanddeel geheel als ondernemingsvermogen wordt aangemerkt.

Afschaffing van de doelmatigheidsmarge

Per 1 januari 2025 is de 5%-doelmatigheidsmarge in de BOR zoals bedoeld in artikel 35c lid 1 sub c ten tweede SW 1956, afgeschaft. Deze doelmatigheidsmarge ofwel beleggingsmarge hield kort gezegd in dat het onder beleggingsvermogen vallende vermogen van een vennootschap tot 5% van het ondernemingsvermogen, ook als ondernemingsvermogen werd aangemerkt. Uit de Memorie van Toelichting (MvT) Wafb 2024 is op te maken dat toepassing van deze regeling niet zorgde voor het voorkomen van discussies in het kader van etikettering van het vermogen.¹³

Verder hielp deze regeling volgens het toenmalige kabinet niet bij het tegengaan van constructies. Afschaffing zou moeten bijdragen aan het vergroten van de uitvoerbaarheid van de regeling. In de MvT wordt beschreven dat het voor de hand had gelegen dat de doelmatigheidsmarge voor zowel de BOR als de DSR ab (artikel 4.17a lid 6 sub b Wet IB 2001) tegelijk was afgeschaft. Uitvoe-

Met ingang van 1 januari 2026 wordt deze omissie rechtgezet door bij het bepalen van de hoogte van de BOR-vrijstelling uit te gaan van het saldo van de waarde van het pand en de schuld die op het pand rust.

ringstechnisch was dit echter niet haalbaar. De ingangsdatum voor de afschaffing van de doelmatigheidsmarge voor de DSR ab is voorzien op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Afschaffing van de dienstbetrekkingseis DSR ab

Per 1 januari 2025 is de dienstbetrekkingseis voor de DSR ab in geval van schenken van kwalificerende aandelen vervallen. Op grond van de dienstbetrekkingseis diende de verkrijger reeds 36 maanden voorafgaand aan de schenking in dienstbetrekking te zijn van de vennootschap waarop de aandelen of winstbewijzen betrekking hebben.

In de aanbevelingen van het CPB-onderzoek was de afschaffing van de dienstbetrekkingseis DSR ab ook opgenomen.¹⁴ De wet gaf geen kwantitatieve of kwalitatieve invulling aan het begrip dienstbetrekking. De dienstbetrekkingseis had hierdoor weinig effect, terwijl de belastingplichtigen wel aan de voorwaarden moesten voldoen en de Belastingdienst ook formeel een toetsing diende te verrichten, hetgeen vermeerderde uitvoeringslasten met zich bracht. Tegelijkertijd sloot de dienstbetrekkingseis ook reële bedrijfsoverdrachten uit. Dit heeft geleid tot het besluit om de dienstbetrekkingseis voor de DSR ab bij schenking van aandelen per 1 januari 2025 te laten vervallen.

Invoering minimumleeftijd schenking BOR en DSR ab

Met het oog op het faciliteren van reële bedrijfsopvolgingen is per 1 januari 2025 een minimumleeftijd ingevoerd voor zowel de BOR als de DSR ab. De voorwaarde houdt in dat de verkrijger bij schenking minimaal 21 jaar moet zijn om de DSR ab en de BOR toe te kunnen passen. Deze voorwaarde is vooral geïntroduceerd om onbedoeld gebruik in de vorm van schenking van een aanmerkelijk belang (ab) aan (zeer) jonge (klein)kinderen tegen te gaan. Desalniettemin is de leeftijdseis in de BOR ook van toepassing op schenkingen in de winst sfeer. De doorschuifregeling van artikel 3.63 Wet IB 2001 daarentegen heeft geen leeftijdseis maar wel nog steeds een werknemers- of mede-ondernemerseis. Voor de toepassing van de faciliteiten bij bedrijfsopvolging in geval van overlijden geldt geen leeftijdsgrens, omdat de opvolging in zulke gevallen in meerdere mate reëel kan zijn en onbedoeld gebruik in deze situatie minder snel van toepassing is.¹⁵

Maatregelen met ingangsdatum 1 januari 2026

Definitie preferente aandelen en hybride aandelen

Voor toepassing van de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten is het van belang of sprake is van gewone aandelen of van preferente aandelen.

Preferente aandelen kwalificeren in beginsel niet voor toepassing van de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten. Bij de beoordeling of een aandeel een preferent aandeel is als bedoeld in de DSR en de BOR, wordt de uitleg gehanteerd die daaraan in het spraakgebruik wordt gegeven. Het gaat daarbij om voorrang wat betreft winstverdeling en/of liquidatie-uitkering. De preferentie dient van wezenlijke betekenis te zijn voor het risico/rendementsprofiel van de betreffende aandelen.¹⁶

Zogenoemde hybride aandelen zullen voor de toepassing van de BOR en de DSR ab fictief worden gesplitst in een preferent deel en een niet-preferent deel. Het als niet-preferent aandeel aangemerkte deel van het aandeel kwalificeert voor de BOR en DSR ab, mits aan de voorwaarden voor toepassing van deze regelingen wordt voldaan. Het als preferent aandeel aangemerkte deel kwalificeert alleen voor de BOR en de DSR ab indien dit preferente deel van het aandeel is ontstaan en uiteindelijk wordt verkregen in het kader van een gefaseerde bedrijfsopvolging. Daarnaast is het mogelijk dat letteraandelen die worden gecreëerd voor een eigen dividendpolitiek kwalificeren als preferente aandelen. Dit is bijvoorbeeld het geval indien de winstreserves verschillen. Aangezien daarover eerst een vaste vergoeding wordt gegeven, ontstaat in zoverre voorrang en is sprake van preferentie. Voor zover de letteraandelen worden aangemerkt als niet-kwalificerende preferente aandelen zijn de BOR en de DSR ab niet van toepassing.

Antimisbruikmaatregelen

Per 1 januari 2026 wordt een tweetal antimisbruikmaatregelen ingevoerd om onbedoeld gebruik van de BOR tegen te gaan. De eerste maatregel ziet op de aanpak van de zogenoemde 'rollatorinvesteringen'. Het betreft hier belastingplichtigen die op zeer hoge leeftijd hun niet-ondernemingsvermogen zodanig omvormen dat dit kwalificeert als ondernemingsvermogen, met als doel gebruik te maken van de BOR. De getroffen maatregel houdt in dat bij een erflater of schenker die de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt, de vereiste bezitstermijn voor een onderneming of ab geleidelijk langer wordt. De bezitstermijn neemt geleidelijk toe indien de ondernemer meer dan twee jaar ouder is dan de AOW-gerechtigde leeftijd. De geleidelijke toename van de bezitstermijn is zes maanden per extra verstreken jaar.

De tweede maatregel betreft de bedrijfsopvolgingscarrousel (ook wel aangeduid met de term dubbel-BOR). Een voorbeeld hiervan is dat ouders de aandelen van een werkmaatschappij onder de BOR schenken aan hun kind en die aandelen na vijf jaar terugkopen van het kind. Vervolgens worden daarna de aandelen nogmaals met de

faciliteiten van de BOR geschonken (of nagelaten) aan het kind. Overigens zijn er ook andere varianten van de dubbel-BOR denkbaar.¹⁷ De getroffen wettelijke maatregel om de dubbel-BOR tegen te gaan, vereist overigens geen dubbele BOR. De BOR wordt namelijk uitgesloten voor zover de onderneming op enig eerder moment in bezit is geweest van de verkrijger, waarbij de relatie tussen de overdrager en de verkrijger niet van belang is. De uitsluiting is maximaal het bedrag van de verkoopsom die betrekking had op het ondernemingsvermogen in de eerder verkochte onderneming. Daarnaast moet het verkregen ondernemingsvermogen ten minste in belangrijke mate, rechtens dan wel in feite, direct of indirect, een voortzetting vormen van of voortkomen uit een eerder gedreven onderneming.

Aanpassingen bezits- en voortzettingseis

De BOR kent een bezitstermijn van minimaal één jaar (bij overlijden) of minimaal vijf jaar (bij schenken) voorafgaand aan de overdracht van de onderneming door de erflater of schenker. Daarnaast moet de opvolger de verkregen onderneming (in de bv) drie jaar voortzetten.¹⁸ Uit de CPB-evaluatie blijkt dat de toepassing van de bezits- en voortzettingseis in de praktijk complex is.¹⁹ Om die reden worden de bezits- en voortzettingseis per 1 januari 2026 versoepeld.²⁰

Kort samengevat komen de versoepelingen erop neer dat bij de beoordeling of aan de bezits- en voortzettingseis wordt voldaan, getoetst moet worden of de subjectieve gerechtigdheid in de bezitstermijn/voortzettingperiode is gewijzigd. Dit heeft tot gevolg dat verlettering en certificering van aandelen niet langer leidt tot problemen, mits er sprake is van vereenzelviging in dat kader.²¹ Voor zover de subjectieve gerechtigdheid niet is gewijzigd, leidt een wijziging in de juridische structuur of in

Bij de beoordeling of aan de bezits- en voortzettingseis wordt voldaan, moet getoetst worden of de subjectieve gerechtigdheid in de bezitstermijn/voortzettingperiode is gewijzigd.

de rechtsvorm van een onderneming niet tot schending van de bezits- en voortzettingseis. Op dit moment is dat ook al zo, alleen gelden daarvoor strenge voorwaarden zoals toepassing van een doorschuifregeling.²² Deze voorwaarden komen te vervallen. Hoe de regeling er precies uit komt te zien, is nog onbekend.

Andere versoepelingen betreffen de situaties waarin een erflater of schenker naar de letter van de wet niet kan voldoen aan de bezitseis, maar waarbij de erflater of schenker de onderneming wel één jaar, onderscheidenlijk vijf jaren, heeft gedreven. Dit is het geval bij een tweetrapsschenking, waarbij de schenker de onderneming niet direct voorafgaand aan de verkrijging door de begiftigde uit de tweede trap heeft gedreven, omdat de onderneming voorafgaand aan die verkrijging in handen was van de begiftigde uit de eerste trap. Het voornemen is om voor deze situatie te regelen dat aan de bezitseis is voldaan. De tweede situatie is dat een onderneming of de aandelen zijn geschonken binnen 180 dagen voor overlijden. De verkrijging van de onderneming of de aandelen wordt in dat geval aangemerkt als een verkrijging krachtens erfrecht.²³ De erflater kan echter niet aan

de bezitseis voldoen omdat hij de onderneming of de aandelen al had overgedragen. Het voornemen is om ook hiervoor een tegemoetkoming op te nemen.²⁴

Ter beschikking gestelde onroerende zaken

Indien een verkrijger tegelijkertijd met aandelen ook een aan de bv ter beschikking gestelde onroerende zaak verkrijgt, is de BOR zowel van toepassing op de aandelen als op het pand voor zover het pand binnen de onderneming van de bv wordt gebruikt. Dit is geregeld in art. 35c lid 1 onderdeel d SW 1956. Verzuimd is daarbij aan te geven dat eventuele schulden die zijn aangegaan ter verwerving of verbetering van die onroerende zaak ook tot het ondernemingsvermogen behoren. Hierdoor wordt de BOR over een te hoog bedrag verleend. Met ingang van 1 januari 2026 wordt deze omissie rechtgezet door bij het bepalen van de hoogte van de BOR-vrijstelling uit te gaan van het saldo van de waarde van het pand en de schuld die op het pand rust.

Maatregelen met nog onbekende ingangsdatum

Voor drie wijzigingen geldt dat daarvan de inwerkingtredingsdatum nog onbekend is. Tijdens de behandeling van het toenmalige wetsvoorstel 'Wafb 2024' heeft de Tweede Kamer bij – ontraden – amendement twee wijzigingen aangenomen die speciaal zien op familiebedrij-

ven. Dit betreft enerzijds de versoepeling van de verwateringsregeling wat betreft de toepassing van de BOR en de DSR ab op indirect gehouden belangen kleiner dan 5%, en anderzijds de verbreding van de toegang tot de BOR voor kleine aandelenbelangen in familiebedrijven.^{25 26}

Voor beide maatregelen is nog geen ingangsdatum bekend. In de MvT bij de behandeling van het wetsvoorstel 'Wafb 2025' is aangegeven dat deze beide maatregelen naar verwachting kunnen leiden tot ongeoorloofde staatsteun. Voor inwerkingtreding van deze maatregelen wordt daarom eerst een goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie.²⁷ De verwachting is dat het informele gesprek hierover begin 2025 kan plaatsvinden.²⁸ Daarnaast is bij Wafb 2025 voorgesteld om de toegang tot de BOR en de DSR ab te beperken tot gewone aandelen met een minimaal belang van 5%. De inwerkingtreding van deze maatregel is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de verruiming van de verwateringsregeling en de verbreding van de toegang voor kleine directe familiebelangen bij koninklijk besluit. Hieronder worden de drie maatregelen in het kort besproken.

Versoepeling verwateringsregeling indirecte belangen

Het aangenomen amendement voorziet in een verruiming van de zogenoemde verwateringsregeling in de

BOR en de DSR ab. Deze verwateringsregeling geeft in aanvulling op de hoofdregel ook toegang tot de BOR en DSR ab wanneer een door de belastingplichtige gehouden indirect belang minder dan 5% maar ten minste 0,5% bedraagt en dat belang uitsluitend is verwaterd bij vererving, door overgang krachtens huwelijksvermogensrecht dan wel een schenking waarbij de rechtsvoorganger een indirect aanmerkelijk bezat en voor zover na toerekening sprake is van ondernemingsvermogen.²⁹ Op basis van het amendement vervalt de eerdergenoemde voorwaarde van 'ten minste 0,5%' voor situaties waarin de verkrijger een bloed- of aanverwant in de neergaande lijn is van een hiervoor bedoelde rechtsvoorganger. Op deze manier wordt beoogd dat familiebedrijven ondanks verdergaande verwatering recht houden op de toepassing van de faciliteiten van de BOR en de DSR ab.

Uitbreiding faciliteiten voor familiale box-3 belangen

Het aangenomen amendement voorziet tevens in een verbreding van de toegang voor de faciliteiten van de BOR voor kleine aandelen op het moment dat in de vennootschap een familiegroep aanwezig is met een gezamenlijk belang van ten minste 25%. Op het moment dat wordt voldaan aan dit vereiste, heeft elk belang (waaronder dus ook box-3 belangen) toegang tot de faciliteiten van de BOR. De familiegroep wordt gevormd door een groep van partners en bloed- en aanverwanten in de neergaande lijn van de eerste familiale aandeelhouder. In de nota naar aanleiding van het verslag ten aanzien van de Wafb 2025 zijn hierover vragen gesteld die o.a. zien op de samenloop van deze regeling in combinatie met de maatregel dat enkel gewone aandelen met een belang van ten minste 5% van het totale geplaatste kapitaal kwalificeren.³⁰ In casu is het dus mogelijk om de BOR toe te passen via de route van familiale box-3 belangen waarbij niet aan de hoofdregel van het belang in een vennootschap van ten minste 5% van het totale geplaatste kapitaal wordt voldaan.

Alleen gewone aandelen kwalificeren

De hiervoor al kort aangestipte maatregel uit de Wafb 2025 houdt in dat toegang tot de BOR en DSR ab niet langer open is voor elk ab, maar alleen nog maar voor aandelen waarbij de erflater of schenker, al dan niet tezamen met zijn partner, een belang in de vennootschap heeft van ten minste 5% van het totale geplaatste kapitaal. Met dit voorstel komen de regelingen volgens de wetgever meer in lijn met de bedoeling van de regelingen, te weten het faciliteren van reële bedrijfsopvolgingen.³¹ Dit is overeenkomstig de aanbeveling uit de evaluatie van het CPB.³²

Als gevolg van de beperking tot gewone aandelen met een belang van ten minste 5% van het totale geplaatste kapitaal zijn opties op aandelen, winstbewijzen, soort ab-pakketten, een ab op grond van de meesleepregeling en een fictief ab, uitgesloten van de BOR en DSR ab. Een meetrek-ab in de zin van artikel 4.10 Wet IB 2001 was met ingang van 1 januari 2010 al uitgezonderd. Lidmaat-

BOR en de DSR ab blijven wel gelden voorpreferente aandelen die in het kader van een gefaseerde bedrijfsopvolging zijn uitgegeven.

schapsrechten van een coöperatie worden eveneens uitgesloten, omdat deze vergelijkbaar zijn met winstbewijzen.

Ook tracking stocks worden hiermee uitgesloten van de BOR en de DSR ab, omdat het in bepaalde gevallen mogelijk is dat een hoger (of lager) bedrag onder de BOR wordt verkregen dan dat er aan ondernemingsvermogen aanwezig is. Een andere reden voor het uitsluiten van tracking stocks voor de BOR en de DSR ab is gelegen in de complexiteit.³³

De staatssecretaris heeft bevestigd dat voor de toepassing van artikel 3.56, vierde lid, Wet IB 2001 een juridische splitsing vanwege de uitsluiting van tracking stocks, die enkel erop gericht is om in het kader van een reële bedrijfsopvolging, na de splitsing de gewone aandelen in de vennootschap die het belang in de werkmaatschappij houdt met toepassing van de doorschuifregeling DSR ab te kunnen schenken aan de opvolger, niet wordt aangemerkt als een splitsing die gericht is op het ontgaan of uitstellen van belastingheffing.³⁴ In dit geval staat een benoemd aandeelhoudersmotief een fiscale gefaciliteerde splitsing niet in de weg.

Voor bepaalde gevallen wordt verder bij ministeriële regeling een overgangsregeling getroffen die erin voorziet dat de bezitsperiode van de tracking stocks en de bezitsperiode van de gewone aandelen in de (af)gesplitste vennootschap bij elkaar mogen worden opgeteld voor de toets aan de bezitsei. De voorwaarden worden nog nader uitgewerkt.

Overigens blijven de BOR en de DSR ab wel gelden voor preferente aandelen die in het kader van een gefaseerde bedrijfsopvolging zijn uitgegeven. Wel vindt een aanpassing plaats in de voorwaarden door de beperking naar gewone aandelen en de 5%-eis. Preferente aandelen die zijn gecreëerd in het kader van een gefaseerde bedrijfsopvolging, kwalificeren alsdan enkel nog als deze een omzetting vormen van gewone aandelen met een belang van tenminste 5% van het totale geplaatste kapitaal. Daarnaast blijven de overige vereisten gelden. Hetzelfde gaat gelden voor indirect gehouden preferente aandelen.

Afsluitend

In deze beschouwing zijn de gewijzigde maatregelen per 1 januari 2025 en 1 januari 2026 die zien op de fiscale faciliteiten in de BOR en de DSR ab weergegeven. Tevens

is stilgestaan bij het bij Wafb 2024 aangenomen amendement 11 dat voorziet in een verruiming voor de toepassing van deze faciliteiten voor familiebedrijven. Ook hebben we kort het bij Wafb 2025 opgenomen voorstel om de toegang tot de BOR en de DSR ab te beperken

tot gewone aandelen met een minimaal belang van 5% besproken. Naar verwachting blijven de fiscale faciliteiten voor bedrijfsopvolging – mede gezien de maatregelen waarvan de ingangsdatum nog onbekend is – nog lange tijd onderwerp van gesprek.

Noten

- 1 Zie bijvoorbeeld het onderzoeksrapport Eigendomsoverdracht van familiebedrijven waarin gesteld wordt dat de onzekerheid over de BOR kan leiden massale verkoop van familiebedrijven.
- 2 Coalitieakkoord Rutte IV, Omzien naar elkaar, vooruitkijken in de toekomst, p. 32 en Kamerstukken II 2023/24, 36 421, nr. 3, p. 1.
- 3 Coalitieakkoord Rutte IV, Omzien naar elkaar, vooruitkijken in de toekomst, budgettaire bijlage, p. 21.
- 4 Kamerstukken II 2021/22, 35 925 IX, nr. 30 en bijlage: Notitie 'Evaluatie fiscale regelingen gericht op bedrijfsopvolging', CPB.nl
- 5 CPB-rapport, p. 2.
- 6 Kamerstukken II 2022/23, 32 637, nr. 525.
- 7 Kamerstukken II 2022/23 32 637, nr. 570 en Kamerstukken I 2022/23, 36 202, Z.
- 8 Kamerstukken II 2023/24 36 421, nr. 3, p. 5-6.
- 9 Kamerstukken II 2024/25 36 610, nr. 3, p. 2.
- 10 Amendement 36 610, nr. 11 van Stoffer c.s.
- 11 Zie artikel 35b, lid 1 SW 1956.
- 12 Kamerstukken II 2023/24 36 421, nr. 3, p.12-13.
- 13 Kamerstukken II 2023/24 36 421, nr. 3, p.10.
- 14 Kamerstukken II 2021/22, 35 925 IX, nr. 30 en bijlage p. 10, 24, 29, 30 en 34. CPB-rapport, p. 34.
- 15 Kamerstukken II 2023/24 36 421, nr. 3, p.14.
- 16 KG:003:2024:11 Beoordelingskader preferente aandelen.
- 17 Kamerstukken II 2024/25 36 610, nr. 3, p. 33.
- 18 Zie artikel 35d SW 1956 en artikel 35e SW 1956.
- 19 Kamerstukken II 2022/23, 35 925 IX, nr. 30, en bijlage, p. 8, 18, 22, 24, 28, 53 en bijlage D, de knelpunten 6 tot en met 9.
- 20 Kamerstukken II 2024/25 36 610, nr. 3, p. 15-17.
- 21 J Besluit van 9 maart 2018, nr. 2018-27139, Staatscourant. 2018, 15751, par. 4.4
- 22 Zie artikel 9 en 10 Uitvoeringsregeling Schenk- en erfbelasting.
- 23 Zie artikel 12 SW 1956.
- 24 Kamerstukken II 2024/25 36 610, nr. 3, p. 67.
- 25 Het amendement is het resultaat van lobby vanuit familiebedrijven zo blijkt uit het NRC-artikel van 8 mei 2024 'Zo. Nu eerst een belastingvoordeel. Hoe de Bavaria-familie het uitstekend voor zichzelf regelde.' Zie voor zowel inhoudelijk als wetstechnische kritiek op dit amendement ook E.J.W. Heithuis, 'Een belachelijk amendement', WFR 2024/95.
- 26 Kamerstukken II 2023/24, 36 421, nr. 11.
- 27 Kamerstukken II 2024/25, 36 610, nr. 3, p.10 en Brief van 16 mei 2024, 2024-0000320019, over verschillende aspecten betreffende het aangenomen amendement 36 421 11 van Inge van Dijk en Erkens.
- 28 Kamerstukken II 2024/25 36 610, NV II, par 2.2, p. 7.
- 29 Zie artikel 35c, lid 5, onderdeel b, SW 1956.
- 30 Kamerstukken II 2024/25, 36 610, nr. 9, p. 10.
- 31 Kamerstukken II 2024/25 36 610, nr. 3, p. 11-12.
- 32 CPB-rapport, p. 34.
- 33 Zie voor een voorbeeld met betrekking tot de werking van tracking stocks en de beoordeling van de complexiteit Kamerstukken II 2024/25, 36 610, nr. 3, p.14 en p.15
- 34 Kamerstukken II 2024/25, 36 610, NV, par. 2.1, p. 3 en 4.